

INTERVIEW BERRY WERD VERKRACHT, TERWIJL HAAR TWEELINGZUS MOEST TOEKIJKEN

‘We wilden onze moeder er niet mee lastigvallen’

Al van jongs af aan peperde hun moeder er stevig in: niet met vreemde mannen meegaan. „Toch hebben we het gedaan”, vertelt de nu 65-jarige Anna. Ze moest toezien hoe haar tweelingzus werd verkracht. Ze lieten zich onlangs fotograferen op de ‘plaats delict’.

Geraldina Metselaar
Delft

Te veel slachtoffers van seksueel geweld, misbruik of incest zwijgen. Uit angst of schaamte. Fotografe Henriëtte van Gasteren, zelf ook slachtoffer, wil die stilte doorbreken met een aangrijpende fotoserie. Ze maakte foto's van echte slachtoffers van seksueel geweld op de plek des onheils. Zoals die ene afgelegen plek bij het Naardermeer, waaraan Anne en haar tweelingzus Berry verschrikkelijke herinneringen overhielden.

Al van jongs af aan peperde hun moeder het er stevig in. „Niet met vreemde mannen meegaan. En toch hebben we het gedaan”, zegt de nu 65-jarige Anna in het Delftse Stads-kantoor waar ze werkt. Haar tweelingzus Berry woont in Amsterdam, waar ze in hun jonge jaren een huis deelden. Tijdens een dulle vrijdagavond stapten de meiden op 27-jarige leeftijd in een auto bij een praatjesmaker. Al langer had 'ie geprobeerd de tweeling te versieren. „We hadden ergens medelijden met hem en hij zou ons in zijn Alfa naar een andere discotheek brengen”, gaat Anna verder. In het donker leek het er helemaal niet op dat ze naar een andere discotheek reden. De volgende stop bleek een afgelegen plek aan het Naardermeer.

Verlamd van angst

„Daar aangekomen ging de auto op slot. Ik moest op mijn buik liggen en hij scheurde met geweld mijn broek open”, vertelt Berry. In het bijzijn van haar zus werd ze verkracht. „Ik was verlamd van angst en dacht dat hij ons ging vermoorden”, reageert Anna. „Ik probeerde op hem in te praten en wilde het liefste zijn keel dichtknijpen, maar dat durfde ik niet. Hij ging gewoon door.” Na de daad reed hij terug naar de stad en liet de meiden gaan. Vrijwel direct deden ze aangifte bij de politie. Een stel agenten begeleidde hen naar het ziekenhuis voor onderzoek. Ook moesten ze later naar het bureau in Naarden komen voor een compositietekening.

▲ De tweeling Anna en Berry op de plek waar zich een nachtmerrie afspeelde.

FOTO: SILENTSCREAM, HJIM-VANGASTEREN

Met hun moeder werd met geen woord gesproken over de bewuste gitzwarte nacht. Onderling hebben ze het over de *rape*. Anna: „Destijds was onze vader net overleden. We wilden onze moeder niet lastigvallen met ons verhaal. Ook voelden we ons vreselijk schuldig. We hadden natuurlijk nooit mee moeten gaan. Maar daar wringt het: wij zijn niet schuldig!” Berry knikt. „Wij zijn slachtoffer van seksueel misbruik. We hadden in doodsangst gezeten. Dit had nooit mogen gebeuren. Hij is schuldig, niet wij.” Tot dat inzicht kwamen de twee vrouwen. Iets wat jaren tijd en energie kostte. Het komt in een stroomversnelling als Berry op een fotobeurs de 61-jarige Henriëtte van Gasteren ontmoet.

Onder de artiestennaam 'HJIMvan- GASTEREN' werkt de internationaal vermaarde fotografe aan verschillende projecten, waaronder *Silent Scream*. Nadat haar dochter Krissi is verkracht, komen bij Henriëtte herinneringen naar boven aan haar eigen verkrachtingen. „Als we vertelden dat we beiden waren verkracht, merkten we dat gesprekken stilvielen. Mensen die er zelf niet mee te maken hebben gehad, praten er veelal liever niet over. Ze weten vaak niet hoe ze moeten reageren. Die stilte wil ik doorbreken. Net als vernietigende vooroordelen, zoals: had je maar geen kort rokje moeten dragen. Als iemand zich al schuldig voelt of schaamt, wordt dat hierdoor nog eens extra versterkt. Seksueel mis-

bruik kan iedereen overkomen en het gebeurt overal”, stelt de fotografe.

Zo ontstond het idee voor *Silent Scream*. „Vanaf het moment dat ik het op social media bekend had gemaakt en vertelde over wat mijn dochter en mij was overkomen, werd ik overspoeld door reacties uit het hele land, België en Duitsland.”

Henriëtte besloot in gesprek te gaan met slachtoffers, familieleden, deskundigen als een seksuoloog, een directeur van een tbs-kliniek, de zedenpolitie én daders. Ook zocht ze

Heftig, maar het voelt alsof we eindelijk door kunnen met ons leven

– Anna

haar eigen verkrachter op. Henriëtte wilde antwoord op de vraag: waarom? Dat kreeg ze helaas niet. Met de slachtoffers ging ze ten slotte terug naar de plaats delict. Daar maakte ze een foto. Ruim zestig mensen vertelden hun verhaal. „Voor sommigen was het de eerste keer na vele jaren dat ze erover durfden te praten.”

De dader van Anna en Berry werd indertijd opgepakt. Tijdens het politieonderzoek werd in zijn auto een stille getuige gevonden – het knoopje

van Berry's broek. „Hij kreeg een gevangenisstraf van negen maanden. Ook wees het onderzoek uit dat hij meerdere vrouwen had verkracht. Als argument voer hij aan dat zijn vrouw zwanger was”, zegt Berry gelaten en ze kijkt naar haar zus die verder vertelt. „Meewerken aan het project *Silent Scream* heeft ons veel gebracht. Na al die jaren kunnen we er vrijuit over praten. Zelfs op televisie en voor grote groepen mensen. Het bezoek aan de plaats bij het Naardermeer waar het allemaal gebeurde was heftig, maar is nu minder beladen. Het voelt alsof we eindelijk door kunnen met ons leven.”

Pijn diep verankerd

In tegenstelling tot de tweeling is voor veel slachtoffers praten over wat hun is aangedaan te confronterend. De pijn heeft zich diep verankerd. „Ik ben weleens in het holst van de nacht gebeld”, zegt Henriëtte, „door een deelnemer die niet meer wilde leven. Verkrachters zijn zich absoluut niet bewust wat ze hun slachtoffers aandoen. Het is aangrijpend, vernederend en traumatisch. Berry heeft bijvoorbeeld EMDR gehad. Anderen hebben jarenlang psychische hulp of komen er nimmer overheen. Alleen al daarom wil ik dat we erover praten, nu wordt er te vaak gezwegen. Alsof het niet bestaat.”

■ De reizende fototentoonstelling *Silent Scream* is vanaf 2 oktober te zien in de hal van het Delftse Stads-kantoor.